

Mediální obraz cizinců v ČR

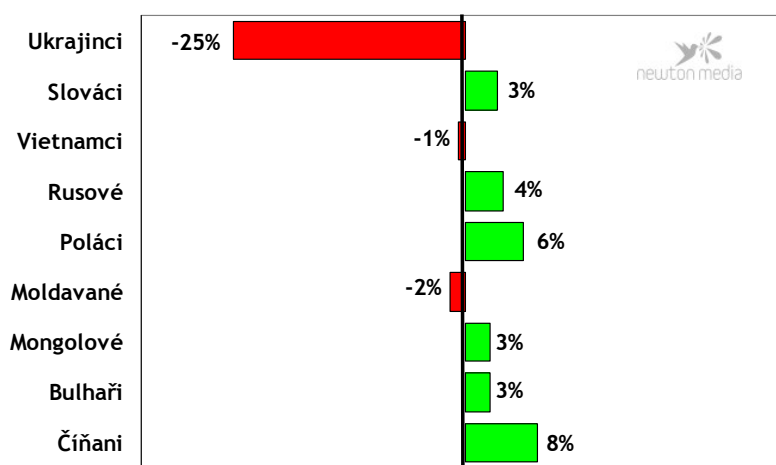
Zdroj: Newton media, zpracovala Tereza Saková

Abstrakt:

Krátký článek se zaměřuje na to, jak o devíti vybraných národnostech žijících v ČR informovala v roce 2008 česká média. Podklady (grafy) zpracovala agentura Newton média.

***

Agentura Newton zpracovala stručný přehled, jak česká média informovala v roce 2008 o cizincích žijících v ČR. Průzkum se zaměřil na devět vybraných národností, kterými byli Ukrajinci, Slováci, Vietnamci, Rusové, Poláci, Moldavané, Bulhaři a Číňané.

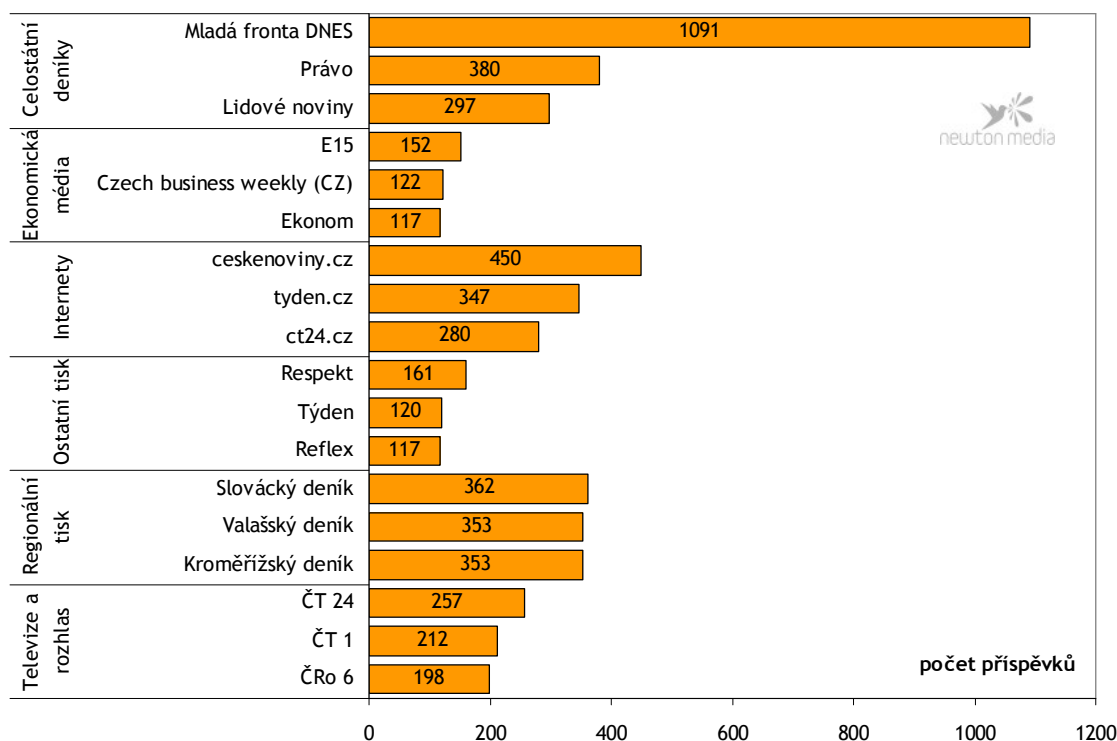
Graf č.1: Informování médií o vybraných národnostech v ČR

První graf znázorňuje, nakolik média v roce 2008 informovala o každé z devíti vybraných národností vzhledem k jejímu početnímu zastoupení v České republice. K 31.10.2008 se podle dat Českého statistického úřadu v ČR dohromady nacházelo 341 502 osob těchto devíti národností a bylo publikováno 26 262 příspěvků, ve kterých byly tyto národnosti zmiňovány.

Ze získaných výsledků vyplývá, že nejvýraznější diskrepance v oblasti mediální pozornosti nastává v případě Ukrajinců, kterým byla vzhledem k jejich vysokému početnímu zastoupení v ČR (130 147 osob k 31.10.2008) věnována o čtvrtinu menší pozornost, než by bylo úměrné vzhledem k jejich počtu. Slabší mediální pozornosti se (v porovnání s počtem zástupců) soustředila také na Moldavany a Vietnamce. Naopak počty příspěvků o Číňanech, Polácích,

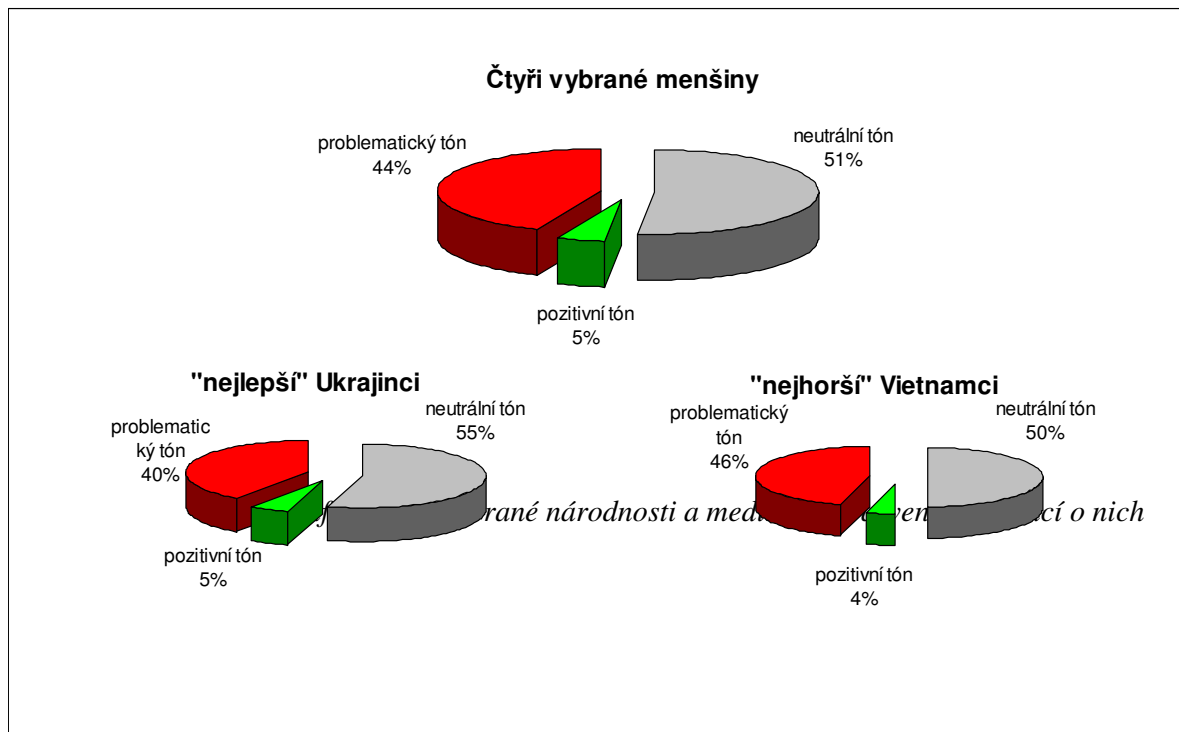
Rusech, Slovácích, Mongolech a Bulharech jsou vzhledem k mediálnímu a reálnému zastoupení těchto menšin v ČR vyšší.

Procenta v grafu jsou odvozená z počtu příslušníků devíti národností a z počtu příspěvků, ve kterých jedna z devíti národností v českých médiích v roce 2008 figurovala.

Graf č.2: Česká média a jejich informování o cizincích v ČR v roce 2008

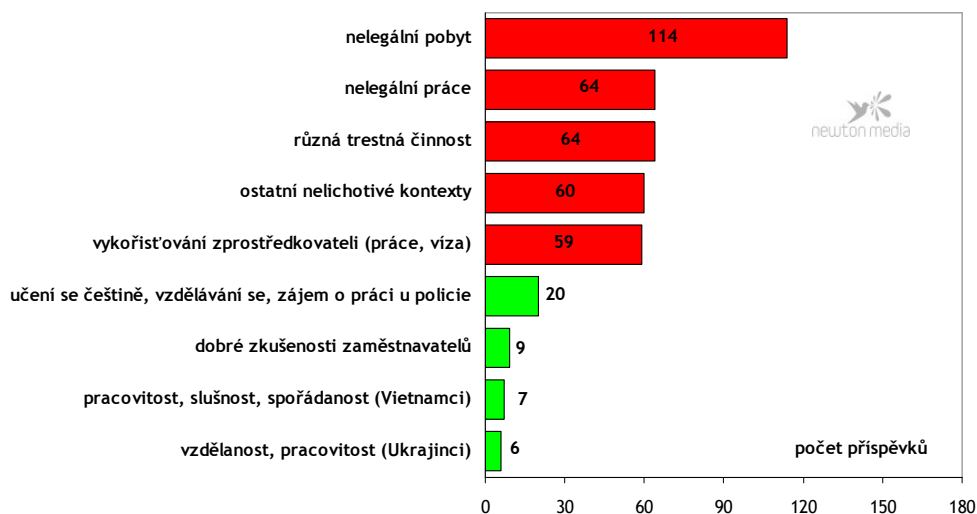
Četnost publikovaných příspěvků zmiňujících alespoň jednu z devíti sledovaných národností v různých typech médií se v roce 2008 značně lišila. V šesti různých sledovaných kategoriích graf ukazuje vždy tři nejméně aktivní média, která obsahovaly příspěvky s cizineckou tematikou. Z celostátních deníků se tomuto tématu nejvíce věnovala Mladá fronta DNES, která svým počtem příspěvků (1 091) překonala internetový server ceskenoviny.cz (641 příspěvků), dále pak deníky Právo a Lidové noviny. Většímu zájmu se sledované národnosti těšily také v moravských regionálních denících (Slovácký, Valašský a Kroměřížský), v nichž (v každém zvlášť) v loňském roce vyšlo přes 350 příspěvků věnujících se sledovaným menšinám. Menší zájem o cizinecká témata (respektive život cizinců z devíti sledovaných národností v ČR) byl ze strany ekonomicky zaměřených médií a ze strany televize a rozhlasu.

Grafy č. 3-5: Vybrané národnosti a mediální zbarvení informací o nich

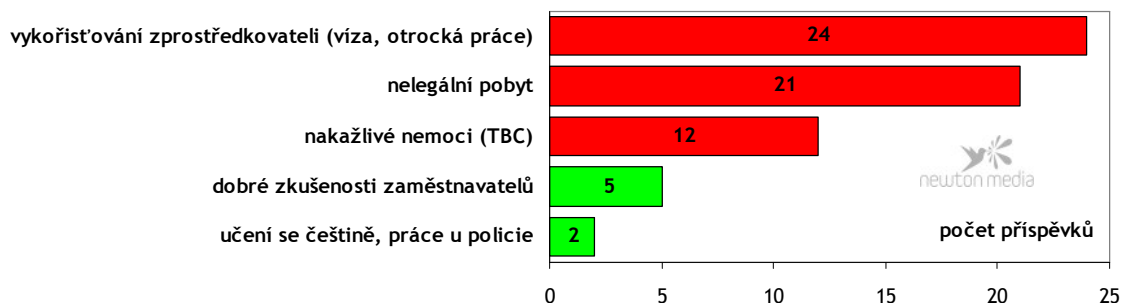
Prostřední koláčový graf ukazuje poměr hodnotového zbarvení medializace čtyř vybraných národností - ukrajinské, vietnamské, mongolské a bulharské tak, jak o nich v roce 2008 informovaly celostátní deníky. Analyzováno bylo celkem 2 110 příspěvků publikovaných v roce 2008 celostátními deníky. U vybraných čtyř národností (Ukrajinci, Vietnamci, Mongolové, Bulhaři) dominoval zejména neutrální (51 %) a problematický tón příspěvků (44 %), pozitivní příspěvky byly v menšině (5 %).

Jak ukazuje koláčový graf níže vlevo, v porovnání s ostatními mají mírně přívětivější mediální obraz Ukrajinci. Přesto je i v jejich případě pouze 5 % příspěvků laděno pozitivně a 40 % příspěvků má negativní konotaci. I tak se ale jejich mediální obraz příliš neliší od nejméně příznivého mediálního obrazu, který je podáván o Vietnamcích. Co se týče Vietnamců v ČR, 46 % sledovaných příspěvků mělo negativním nádechem a pouze ve 4 % příspěvků informovala pozitivně.

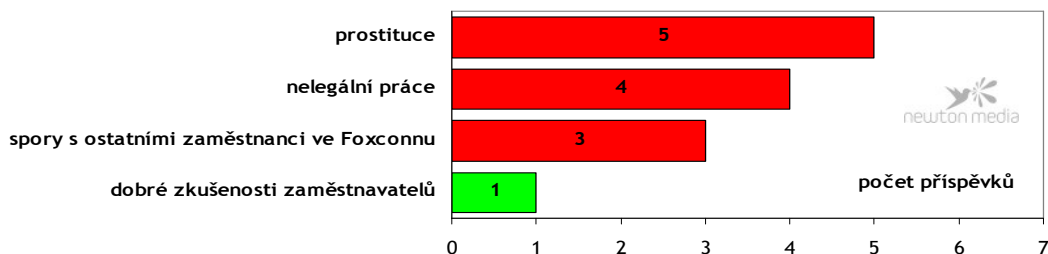
Graf č. 6: Kontext mediálních zpráv o Vietnamcích a Ukrajincích v ČR

Kontext, ve kterém se o Vietnamcích a Ukrajincích v roce 2008 v českých médiích nejvíce psalo, byl negativní. Publikované příspěvky se zaměřovaly zejména na neoprávněné aktivity příslušníků těchto dvou národností (nelegální pobyt, nelegální práce, dále trestná činnost) a na kořistění z těchto osob. Celkem se objevilo 361 příspěvků s negativní konotací. Pozitivům týkajících se života Vietnamců a Ukrajinců v ČR bylo v médiích vyčleněno výrazně méně prostoru (pouze 42 článků). Tyto příspěvky se věnovaly vstřícnému chování Vietnamců, vzdělanosti a pracovitosti Ukrajinců, úsilí osvojování si českého jazyka a dalšího vzdělání a snaze zapojit se a dobře se zapsat na pracovním trhu.

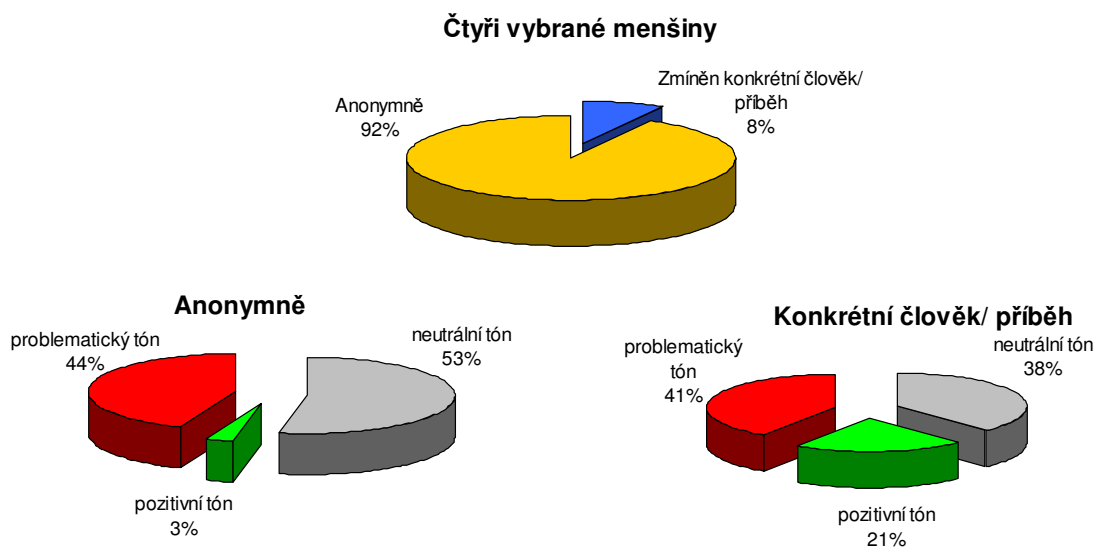
Graf č. 7: Kontext mediálních zpráv o Mongolech v ČR

V případě Mongolů se média v roce 2008 nejvíce soustředila na problematiku vízové politiky a roli zprostředkovatelských agentur v jejich životě, dále bylo medializováno téma nelegálních pobytů Mongolů v ČR a riziko přenosu nakažlivých chorob. Pozitivních příspěvků bylo v souvislosti s Mongoly publikováno méně a byly zaměřeny zejména na dobrou zkušenost zaměstnavatelů se zaměstnáváním Mongolů, na pracovní uplatnění Mongolů u Policie ČR a na jejich integrační snahy v jazykové oblasti. Pozitivně vypovídajících příspěvků bylo 7, negativně pak 57.

Graf č. 8: Kontext mediálních zpráv o Bulharech v ČR

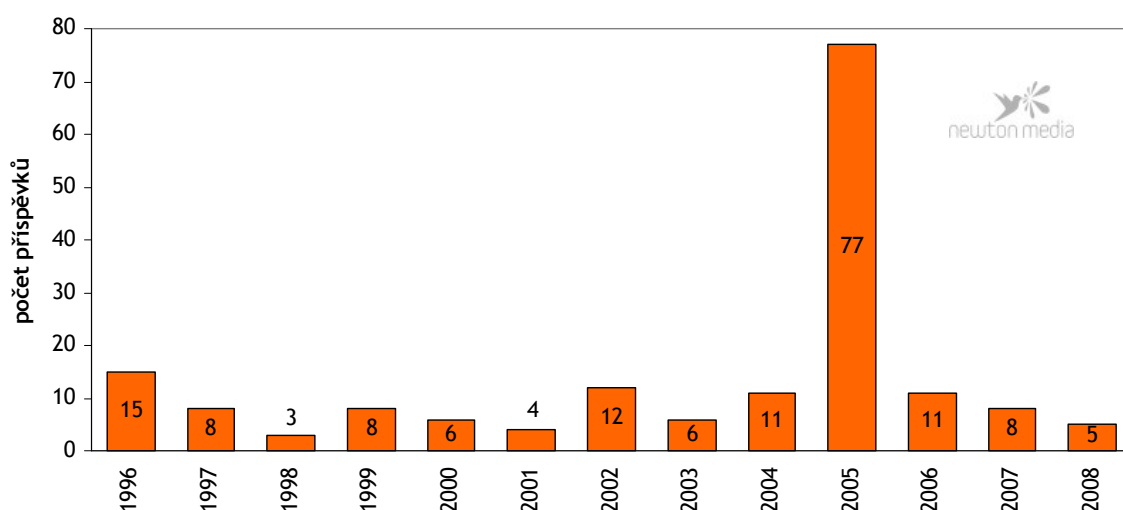
Mediální obraz Bulharů žijících v ČR byl v roce 2008 následující. Bulhaři byli v českých médiích nejčastěji zmiňováni v souvislosti s prostitucí (5 článků) a hned v těsném závěsu s nelegální migrací (4 články). Tři články se také kriticky vyjadřovaly ke vztahům bulharské menšiny k ostatním zaměstnancům firmy Foxconn a pouze jeden příspěvek se věnoval pozitivním zkušenostem zaměstnavatelů se zaměstnáváním Bulharů.

Grafy č. 9-11: Anonymní versus konkrétní informování o 4 vybraných národnostech v ČR

Prostřední koláčový graf znázorňuje, nakolik se české celostátní deníky v roce 2008 věnovaly tématu vybraných národností cizinců v ČR všeobecně, tedy anonymně (v 92 %), a naopak, v kolika příspěvcích se psalo o konkrétním příběhu či kde figurovalo jméno (8 %). Celkem bylo analyzováno 2110 příspěvků. Z grafu je patrné, že příspěvky byly z většiny pojaty všeobecně, osobním příběhům nebyla věnována ani desetina z celkového počtu příspěvků.

Koláčový graf vpravo pak analyzuje hodnotové zbarvení v případě příspěvků, které se vztahují k individuálnímu příběhu. Graf vlevo zase analyzuje hodnotové zbarvení v případě příspěvků zaměřené na problematiku vybraných národností všeobecně. Pouze 3 % anonymních příspěvků jsou laděna pozitivně, v případě konkrétních příběhů se ale jedná o výrazně pozitivnější tón (v celých 21 %).

Graf č.12: Počet hanlivého označení „rácovník“ v období 1996 – 2008 v českých médiích

V polovině devadesátých let začala média používat slova „rácovník“ či „rácovina“ ve smyslu označení adresovaného Asiatům. Graf ukazuje vývoj tohoto hanlivého označení v českých médiích od roku 1996 do roku 2008. Častěji bylo použito v letech 1996, 2002, vysoký výskyt těchto výrazů byl v českých médiích zaznamenán v roce 2005. Od tohoto roku se výskyt daného výrazů snižuje, v roce 2008 se v médiích objevil 5x.

Shrnutí

Z porovnání reálného a mediálního zastoupení menšin vyplynulo, že nejméně viditelnou menšinou v českých sdělovacích prostředcích jsou Ukrajinci, naopak nejviditelnější jsou z toho pohledu Číňané. Zájem o vybrané menšiny měla v roce 2008 jak tištěná, tak i internetová média, nejvíce se jim věnovala Mladá fronta DNES. U vybraných čtyř menšin (Ukrajinci, Vietnamci, Mongolové, Bulhaři) dominoval problematický tón příspěvků (44 %) - nejčastějším negativním tématem byl nelegální pobyt a nelegální práce, dále také trestná činnost. Znatelně méně se média zmiňovala o cizincích žijících v ČR pozitivně. Pokud byly příspěvky pozitivně laděné, vyzdvihovaly snahu cizinců učit se česky a jejich pracovitost či vzdělanost. Média informoval o cizincích především obecně, pouze v necelé desetině příspěvků uváděla konkrétní příběh či jméno. Narozdíl od některých předešlých let nebyl v roce 2008 zaznamenán žádný výraznější výskyt nekorektních výrazů (např. „rákosníci“), a to ani u bulvárního tisku.

Poznámka: Příspěvky s přítomností více kontextů/národností byly v grafech započteny několikrát.

Na základě grafů poskytnutých společností Newton media text zpracovala Tereza Saková.